Год. XXIII ЧЕТВЪРТЪКЪ, 4 ОКТОМВРИЙ 1912 Год. Брой 15

ВѢСТНИКЪ „ВѢСТИ"
излазя три пѫти въ седмицата :
ВТОРНИКЪ, ЧЕТВЪРТЪКЪ и СѪБОТА

Редакцията и Администрацията се намиратъ
въ ЦАРИГРАДЪ-ШИШЛИ
(Constantinople — Chichli)

ЕдинЪ брой 20 пари

Вѣсти

ДБонаментътъ:
Въ турско : 50 гр. зл. (лира турска 100)
Въ странство 15 франка
За шесть мѣсеца — половината

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ:
Всѣкога на четвъртата страница, се плаща въ предплата по 3 пари или 5 стотинка на дума за първото обнародване, а за всѣко послѣдующе — половината; за годежни и свадбени извѣстия — 15 гроша или 3 лева.

ПОЛИТИКО-ОБЩЕСТВЕНЪ, НАУЧНО-КНИЖОВЕНЪ И ДУХОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

ГР. БИЛИЩА

(Исторически бѣлѣжки)

—о—

Съ голѣмо задоволство и неописана радость прочетохъ писаното за гр. Билища въ бр. 6, стр. 4 на достоуважаемия в. „Вѣсти". Дописникътъ „единъ пжтникъ", безъ да зема въ съображение географическото положение на Костурската епархия и историческата страна на градеца Билища, прѣдставлява послѣдния като часть отъ Костурската епархия и се възхищава отъ прогреса на българитѣ въ този градъ. Тѣ били ужъ новодошли въ градеца слѣдъ историческитѣ събития отъ 1903 год.; азъ обаче, като житель отъ сжщата нахия, знающъ сжщински данни и факти за миналото на Билища, за освѣтление на почитаемитѣ читатели рѣшихъ да напиша слѣднитѣ нѣколко реда.

Гр. Билища и цѣлата котловина на този градецъ съставлява историческата область „Деволъ", която била населена отъ българи и въ която се подвизавалъ нашиятъ високоуважаванъ светия св. Климентъ, който въ тази котловина билъ основалъ най-високото просвѣтително училище, въ което се просвѣщавали 3,500 ученици. Билища, споредъ разкази отъ стари человѣци, билъ седалище на епископъ подъ име „Бѣлишки епископъ", зависящъ отъ друга по-висша духовна власть въ „Деволъ".

Седалището на епископа било въ Билища въ днешния правителственъ конакъ, който е притежание на единъ отъ беговетѣ, именуемъ Юсеинъ, и въ който, при разни разкопки въ врѣме на поправки, били намѣрвани доста старини, които били злоупотрѣбявани. Билища, доколкото се помни, църковно или административно никогашъ не е зависелъ отъ Костуръ, а направо отъ Корча.

Като епископия винаги имало и прѣди билъ населенъ отъ българи, които въ врѣмето на катастрофата на прочутия градъ Мосхополи, а споредъ бобищанскитѣ българи, Корчанско. „Възпалени", застрашени отъ обстоятелствата, сж били принудени да напуснатъ не само града, но и селата въ котловината, и да се прѣселятъ въ вжтрѣшностьта на отечеството, за да се спасятъ.

Кжщитѣ и имуществата имъ били ограбени и заселени отъ дивитѣ тогава некултурни албански плѣмена, които днесъ сж господари на страната.

Споменатото св. Климентово училище се мисли да е било въ сегашното албанско село, което отъ стари врѣмена носи името Божи-Градъ. Въ това село, което било градъ, казватъ, имало много оборища съ разни старини, но досега, благодарение дивотията на населението, никой не се рѣшилъ да обиколи тѣзи мѣста. Не прѣди дълго врѣме селянитѣ отъ това село, както и отъ близкитѣ села: Зеленъ-градъ, Видохово, Гърлени и Шакъ сж говорили на български.

Слѣдъ пропадането на Охридската архиепископия всичко съвсѣмъ запустѣло

Българитѣ отъ срамъ и унижение оставали своя собственъ езикъ и усвоявали отъ страхъ безкултурния албански езикъ. Тази участь безъ малко щѣше да сполети и курешчанскитѣ български села: Върбникъ, Лобаница, Косинецъ, Въмбелъ, Смърдешъ и др., въ които прѣди зародиша на българщината и прѣди послѣднитѣ събития всички пѣсни па дори и разговоръ се водѣха по албански.

По измѣната на езика тукъ сжществува една легенда за с. Шакъ. Жителитѣ отъ това село, срамувайки се да носятъ името българинъ, единъ день се сбрали и се заклѣли, че за напрѣдъ да се не говорело български въ селото, който отъ тѣхъ прѣстжпи клетвата, ще бжде убитъ. Говедарьтъ, като не присжтствувалъ на събранието, не знаелъ за станалото. Зарапьта, когато прѣдстоело да събере говедата, вмѣсто на албански, извикалъ на български: „гонете говедата". За тази неволна грѣшка билъ убитъ.

Освѣнъ горнита легенда, има и много други доказателства, но доще врѣме, когато всичко ще стане явно.

г. Рѣсенъ, 22 септемврий 1912 год.

Ик. Т. Поповски

Б. Р. Съ искренна благодарность даваме мѣсто на горнитѣ исторически бѣлѣжки. Надѣваме се, че Негово Всеблаговѣйство икономъ Търпе Поповски нѣма да се спре дотукъ, а ще продължава да пише и да хвърля свѣтлина върху миналото и историята на Костурския и Корчанския крайове, които не сж още изслѣдвани за насъ.

Билица или Биглица? Извѣстно е, че градецътъ носи име Биглица. Въ горнитѣ бѣлѣжки е напсѣ кждѣ Билица. Оставаме го тъй, но е желателно да се уясни името.